

GARANCIA

KKV FEJLESZTÉS

AZ AGRÁRSZEKTOR VALAMENNYI HITELKÉPES SZEREPLŐJÉNEK FINANSZÍROZÁSA MEGOLDHATÓ

interjú

Mit mutat a magyar mezőgazdaság ez évi fejlődése, hogyan alakul az ágazat szervezettsége, hogyan épült be a folyamatos hitelezés az élelmiszervertikumokba, milyen a hitelintézetek viszonyulása az ágazathoz, s miként alakul át a vidéki gazdasági tér szerkezete. Ezeket a kérdéseket jártuk körül Juhász Pál agrárszociológussal, a Corvinus Egyetem szociológia tanszékének munkatársával.

- Hogyan ítéli meg a magyar agrárágazat 2009. évi általános helyzetét?

- A magyar élelmiszer-gazdaságban a 2009. évi jövedelmi kilátások az év végéhez közeledve kedvezőtlenebbek, mint a korábbi hónapokban voltak, mert a gabonatermelés és a tejtermelés fajlagos jövedelemtartalma alacsonyabb, mint 2008-ban volt. A mezőgazdaság teljes termelése az év egészében közel 10 százalékkal csökken. A válság következményei a magyarországi élelmiszervertikum egészére az átlagosnál kevésbé fejtenek ki negatív hatást, ám az ágazat banki finanszírozása továbbra is akadozik. A hitelezés az őszi hónapokra egyre körülményesebb és költségesebb lett, amely a mezőgazdaság mostani legfőbb problémáinak (forgóeszköz-finanszírozás feszültségei, a támogatott fejlesztések végrehajtásának elhúzódása) megoldását még nehezebbé tette.

- Melyek az ágazat stratégiai piaci lehetőségei?

A gabona-hús vertikum stratégiai piaci lehetőségei abból fakadnak, hogy a nagyon kedvező gabonatermelési lehetőségeink (természeti tényezők, hozzáértés és infrastruktúra) pusztán gabonaértékesítésre

berendezkedve az ország földrajzi helyzete (logisztikai, szállítási kapacitás korlátok) miatt nem használhatók ki elég hatékonyan. Ugyanakkor a felhalmozott tenyésztői és agrotechnikai tudás lehetővé teszi, hogy olyan hizlaló telepek, és olyan koordinált tenyésztés legyen, amely nagy hatékonysággal tudja értékesíteni a feletetett gabonát itthon és a külföldön is. Ez az a terület, ahol reális expanzióra képes a magyar agrárium.

- Tükröződik ez az uniós támogatási rendszerben?

Igen. A jelenlegi uniós pályázati fejlesztési programok is ezért célozzák meg nagymértékben ezt az ágazatot. A kertészeti szakágazatokban a gyümölcsstermelésre és egyes zöldségfélék termelésére építve a vertikális hálózat erősítésével és a célszerű logisztikai rendszerek kialakításával szintén vannak a magyar agrárszektorban stratégiai piaci lehetőségei.

- Az agrárágazat adott szervezettsége lehetővé teszi a stratégiai piaci lehetőségek kihasználását?

- Mára a fejlett országok élelmiszer-gazdasági rendjéhez hasonlóan a hazai me-

Juhász Pál

zőgazdasági és élelmiszeripari termelés és termékforgalmazás döntően tartós kapcsolatban élő hálózatokba rendeződött. Ez egyúttal kiválogatódsági és tanulási folyamat is, amelyben a termelők, a kereskedők, szövetkezetek és egyéb szervezők érvényesíteni tudják azokat az igényeket, amely a feldolgozókat és az értékesítőket segíti abban, hogy költséghatékonyan tudják felhasználni a beszállítók termékeit. Ez szelekcióval járt: a feldolgozásra kerülő mezőgazdasági termékek termelése a szabványosítható termékek (például gabona, sertés, baromfi, olajos növény, dohány stb.) esetében koncentrálódott, a kertészeti termékeknél pe-

dig szövetkezeti vagy termeltető vállalkozás által kézben tartott termelői bokrokba rendeződött.

- Milyen egyéb termelői stratégiák vannak?

Egyidejűleg kirajzolódott az a termelői vállalkozói stratégia is, amely nem a hálózatokon belüli biztonságos helyzetet keresi, hanem a piacok hullámszáma teremtette részekben próbál üzleti sikert elérni. Ilyenek például az olasz és román piaci lehetőségekre támaszkodó tejtermelők, amelyek kikerülték a hazai feldolgozókkal szembeni kötelezettségvállalást. Továbbá azok a hízalók, amelyek kapacitásuk egy részét nem kötötték le, hogy a feldolgozók közti versenyt ki tudják használni. Azok az agrár-vállalkozók, akik kofákkal, házi tartósító üzemekkel és élelmiszerboltokkal tartják a kapcsolatot.

- Milyen szolgáltatásokat nyújtanak a hálózatszervezők?

A hálózatok vezérlését végző feldolgozók, szövetkezeti vagy társasági áru előkészítő vállalkozások, a kereskedők vagy feldolgozók által megbízott termeltető ügynökök, termelési rendszerek és TЭСZ-ek mindegyikének egzisztenciális érdeke, hogy igényes tanácsadást, szelekciót és felügyeletet valósítson meg, mert az általa vezérelt folyamat biztonságja csak akkor teremthető meg, ha a beszállítók is tudják és teszik a dolgukat. Ám arra is fel kell hívni a figyelmet, hogy a hálózatszervezők, például egyes TЭСZ-ek is, pénzügyi gondokkal küszködtek az utóbbi időszakban. A finanszírozó hitelintézetek velük szembeni óvatossága nemegyszer indokolt lehet.

- Hogyan épül be a folyamatos hitelezés az élelmiszervertikumba?

A vertikumok „klasszikus hitelezése” átalakult. Mára a vertikális hálózatokon belül kialakult együttműködések miatt a bankok felügyelő szerepe csökkent: a pénzügyintézetek a hitelfinanszírozás során ráhagyatkozhatnak arra a biztonságra, amelyet a különböző természetű összehangoló szervezetek léte nyújt. Ez tette lehetővé, hogy a különböző ügylettípusokat, illetve az agrárvertikum, a hálózatok szereplőit más-más bankok hitelessék. Ám a pénzügyintézeteknek külön-külön nem mindig van átlátása a vertikum egészének működése felett. Mindez a hitelezői bizalom és aggály kiegyensúlyozatlan hullámszámahoz vezethet. Ugyanakkor a hálózaton kívüli szereplők finanszírozása továbbra is nagyobb banki kockázatot jelent, de azok hitelezése is alapvető fontosságú.

- Tehát az agrárvertikum csak a hitelrendszerrel együtt működik?

A vertikumon végig haladó forgóeszköz-áram döntően hitelezéssel van biztosítva. Ma a mezőgazdasági forgóeszköz felhasználás felét és az élelmiszeripari forgóeszközök – szakágazattól függően - 65-80 százalékát a hitelintézetek finanszírozzák. Az agrárcégek saját tőkéje elsősorban a beruházásokat és ritkább esetben a kereskedelmi célú készletképzést szolgálják. Az élelmiszervertikum a kínálkozó piaci lehetőségeket, árelőnyöket akkor tudja kihasználni, ha a termelés és a feldolgozás ritmusához igazodó banki finanszírozást biztosítani lehet. A pénzügyi válság az agrárágazatban akkor vezethet „válságra”, ha a hitelezői források és bizalom megrendül. Ezért a mezőgazdaságban mind a nagyobb, mind a kisebb szereplők számára biztosítani kell az elérhető banki forrásokat. A tapasztalatok szerint a kereskedelmi bankok és főként a takarékszövetkezetek – más ágazatok résztvevőikhez képest - ígéretes partnernek tartják a

mezőgazdasági szektor különféle méretű szereplőit.

- Tagoltsága miatt a mezőgazdaság hitelintézeti finanszírozása is differenciált megközelítést követ-e?

A magyar gazdák csupán 10 százalékának van rendszeres hitelkapcsolata, s további szűk negyedük vesz igénybe vertikális hálózathoz kapcsolódó előleget. Ezért a mezőgazdasági termelők eltérő körei másfajta hitelintézeti megközelítést, termékínálatot igényelnek, s így valamennyi hitelképes szereplő finanszírozása megoldható. Másfelől, a magyar mezőgazdaság másfél évtizede zajló átalakulása részben azzal járt, hogy lecsökkent az állandó mezőgazdasági keresők száma, az alkalmi foglalkoztatás szerepe pedig nőtt, főleg a kis falvakban. Ezért a vidéki térségek gazdálkodása finanszírozásában egyre nagyobb szerepe van a mezőgazdaságon kívüli kereskedelmi, szolgáltatási, valamint ipari tevékenységeknek, amelyre a hitelintézeti forráskihelyezésnek is tekintettel kell lennie.

AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY

valamennyi vidéki kis-, és közepes vállalkozás, családi gazdálkodó, őstermelő, számára nyújt készfizető kezességet, melyet az Alapítvánnyal együttműködő pénzügyi intézmények igényelhetnek a belföldi vállalkozással kötött szerződéseikhez.

Alapítványi kezesség funkciói:

- hitelképesség növelése,
- hitelhez jutási feltételek javítása,
- pénzügyi életképesség biztosítása.

Alapítvány készfizető kezessége igényelhető:

- Kölcsön/hitel-
- Bankgarancia-
 - Lízing-
- Faktoring szerződéshez

Kezességvállalás kondíciói:

Kezességgel biztosított összeg: **max. 1.000.000.000 Ft**

Kezességvállalás mértéke: **30% - 80%**

Futamidő: **min. 91 nap max. 25 év**

A díj fizetése: **egyszeri, vagy évenkénti**

A díj mértéke: **a kedvezményes díj min. 0,5%; max. 2,08%**

amely függ a kezességvállalás mértékétől, a futamidőtől

A piaci díj: évi 1,8%-2,88%

amely a kezességvállalás mértékétől függ.

Zöld szám: 06-80/ 203-760 • Telefax: (36-1) 474-5085

1054 Budapest, Kálmán Imre u. 20. • 1392 Budapest, 62. Pf. 289

Honlap: www.avhga.hu • E-mail: office@avhga.hu

AZ ÉLELMISZER FOGYASZTÁSI SZOKÁSOK ÁTALAKULÁSA

Az európai uniós államok fogyasztási színvonala ugyan eltér egymástól, mégis sok hasonlóság rajzolódik ki a különféle országok élelmiszer fogyasztásában, amelyek fokozatosan a magyar piacra is jellemzővé válnak. A fejenkénti tápanyagfogyasztás csak nagyon kis mértékben vagy nem emelkedik. Miközben megőrzésre kerülnek a kulturális és nemzeti adottságokból következő étkezési szokások, a nemzetközivé váló fogyasztási trendek is egyre markánsabban megjelentek.

A fogyasztásra ható tényezők

Az élelmiszerek fogyasztása napjainkra bonyolult és összetett jelenséggé vált. A fogyasztás alakulására ható tényezők között biológiai, közgazdasági, demográfiai, pszichológiai, társadalmi, kulturális összetevők találhatók. 1) Éhségérzet – létfontartás. 2) Ökonómiai megfontolások a kínálat függvényében – az árak és a jövedelem viszonya. 3) Szokások – az étkezés ritmusa, illetve a gyakran fogyasztott ételek elfogyasztásának rutinja. 4) Kulturális elvárások, tradíciók (például ünnepi étkezések, nemzeti ételek). 5) Szociális igények – a közös étkezés szerepe. 6) Az elérhető íz-élmény. 6) Az új felfedezésének vágya (például más kultúrák étkezési szokásainak, ételeinek megismerése, egzotikus ízek kipróbálása). 7) Betegségek megelőzése, allergiák miatti speciális igények (például diétás, bioélelmiszerek fogyasztása). 8) Fitness vagy wellness megfontolások, illetve szépségnormák (például müzli, probiotikus joghurt fogyasztása, fogyókúrák).

A tradicionális étkezési szokások a hétköznapi életben folyamatosan veszítenek a jelentőségükből, a fogyasztók egy része számára a táplálkozás gyors, formalitások nélküli szükséglet-kielégítésé válik. Sokuk számára a félkész-, illetve készételek elfogyasztása gyors és kielégítő megoldást jelentenek. Ugyanakkor a fogyasztók egy másik csoportja a hagyományos táplálkozási formákat élményforrásként keresi (az étkezés során különleges ételek fogyasztásával és éttermi étkezéssel élvezetekben szeretne részesülni). A fogyasztók egészségtudatos csoportja két szegmensre bontható. Az egyik a friss és természetes élelmiszerek fogyasztásában keresi az egészséget garantáló megoldást. Ezzel szemben a modern technika hívei a legújabb tudományos eredmények alapján előállított termékek fogyasztásától várják testi jólétüket.

Élelmiszerpiaci következmények

A korszerű, egészséges fogyasztásra törekvő rétegek relatív bővülése okán a magyarországi élelmiszerpiacon is lendületesebben nő a feldolgozott élelmiszerek fogyasztása, mint a nyers termékeké. A piaci szegmentáció erősödik, eltérő igény szintű fogyasztói csoportok – így az alacsonyabb jövedelmű és a vagyonosabb fogyasztói rétegek, fiatalok és idősebbek stb. – kiszolgálását kell megoldani: A funkcionális élelmiszerek keresletének bővülése speciális követelményeket támaszt a mezőgazdasági alapanyagokkal szemben, az élelmiszer-gazdasági vertikális koordináció változó formáira van szükség. A nyersanyagokkal szembeni minőségi, minőségbiztonsági követelmények szigorodnak. A mezőgazdasági nyersanyagok növekvő része alkotó elemei szerint hasznosul, így azok beltartalmi értékének, összetétele milyenségének erősödő szerepe van. Az élelmiszerek

feldolgozottsági foka, a hozzáadott érték tartalom növekszik. Az élelmiszerek egyre nagyobb hányada jut el a fogyasztókhoz a vendéglátáson, a munkahelyi, gyorséttermi, házhoz szállítási készlet szolgáltatáson keresztül.

Mire figyeljenek a vállalkozások?

Az élelmiszeripari szakágazatok, de a mezőgazdasági vállalkozások számára is kulcsfontosságú a piaci és fogyasztói trendek figyelemmel kísérése. Nemzetközi és hazai piaci jelenlétük tartós sikere, de a mostani válságból való kilábalás eredményessége is erősen függ attól, hogy tudnak-e alkalmazkodni a fogyasztási tendenciákhoz, illetve esetleg annak formálóiává tudnak-e válni. Az alábbiakban néhány olyan élelmiszerpiaci jelenségre hívjuk fel a figyelmet, amelyekre különös tekintettel kell lenniük.

Felértékelődik az egészségtudatos fogyasztók kiszolgálását célzó termékcsoportok szerepe, amelyeknél az egészségügyi és a minőségbiztonsági szempontok összekapcsolódnak egymással. Növekszik a rostanyagokban gazdag, alacsony szénhidráttartalmú termékek kereslete. A fogyasztók bővülő hányada várja el, hogy az élelmiszerek természetesek, egészségesek és biominőségűek legyenek.

A táplálkozással kapcsolatban felmerülő környezetvédelmi problémák elkerülése, illetve állatvédelmi szabályok betartása miatt a környezeti fenntarthatóságot szolgáló élelmiszereket külön védjegyekkel látják el. A nyugat-európai országok élelmiszerkereskedelmi láncában már kaphatók ilyen jelzéssel megjelölt termékek.

A szabadidő hiánya vagy másra fordítása miatt az e-mail-en, sms-ben, telefonon megrendelhető ételek egyre táguló célcsoport számára jelentik a gyors étkezés megoldását.

A globalizáció hatására a nemzeti specialitások a világ minden tájára elterjedtek, és sokak által elérhetővé váltak. Ám egyidejűleg fogyasztók egy szegmense különös érdeklődést mutat az olyan élelmiszerek iránt, amelyek ritkaságnak számítanak, adott területeken őshonosak, vagy amelyek már eltűnő félben vannak. Szívesen vásárolják a megmenteni kívánt növényekből és állatokból készült termékeket. Nő az igény az olyan élelmiszerek iránt, amelyeknek ellenőrzött a származásuk. Ez erősíti a regionális specialitások iránti igényt és a kétes eredetű élelmiszerek elutasítását.

SZALÁMI, KOLBÁSZ, SONKA A KISKUNSAÍGI TANYÁRÓL

Szank határában valamikor virágzott a tanyás gazdálkodás. Gulyák, nyájak legeltek a ligetes kiskunsági tájon. Ma már a tanyák egy részének hűt helye, a megmaradt többsége német tulajdonosok üdülőtanyái, s egy kézen meg lehet számolni, hányan tartanak állatot. Vajon egy letúnt életforma képviselői, vagy megfelelő támogatással, hitelekkel megújítható tevékenység az övéké? Erre a kérdésre is próbáltunk választ találni László Tibornál, az egyik állattartó vállalkozónál.

A dédszülők tanyáját rakták rendbe, s költöztek ki Lászlóék, s kezdtek az állattenyésztésbe. Szokatlan látvány fogadja a tanyaudvarra betérő látogatót: 25-30 szamár legelget a tanya mellett. Nos, nem hobbi, nem szórakozás, hanem a vállalkozás részét képezik. Mint később kiderül, a testükkel, pontosabban a húsukkal szolgálják a gazdasági sikert a jámbor állatok. A gazdaság alapja a mangalica tenyészet.

- Most mangalica sertést tartok – mondja László Tibor. – Jelenleg 800-1000 közötti állománnyal dolgozunk. Azért mondom többes számban, mert a lányom is gazdálkodik. Olyannyira, hogy most adtunk be egy támogatási kérelmet a fiatal gazdák indulását segítő pályázatra. Várjuk az eredményt. Ha sikerül, akkor a lányom a családtól kapott földdel, s a mangalicaállomány egy részével önálló gazdaságot alapít. A mangalicák mellett szamarakat tartok, s egy ötven egyedből álló szarvasmarha tenyészetet, s juhokat és kecskét is tervezek tartani. Először gépi szolgáltatással foglalkoztam: szántottam, kombájnoltam, erdőtelepítést végeztem, de a Homokhátság jellemző kiszá-

radás, a talajvíz szintjének drasztikus csökkenése, aminek következtében már ahol korábban kis tavak voltak, ma 15-20 méter mélyre húzódott le a talajvíz, szóval ennek következménye, hogy az emberek abba hagyták a növénytermesztést. Én pedig a gépi szolgáltatást. Váltottam, s áttértem az állattenyésztésre. Régen is zömében állatot tartottak ezen a vidéken. Mert a néhány aranykoronás földeken húsz évben egyszer, ha volt jó kukoricatermés, de legeltetni tudtak, s a szénát is be lehetett takarítani.

Természetes, hogy az ide látogatóknak – szokatlanságukkal – először a szamarak tűnnek fel. Meg is kérdeztük a gazdát, mire tartja ezt a nálunk szokatlanul nagy állományt.

- Nem is olyan nagy állomány – mondja -, még csak 26 szamarunk van. A terveim szerint első körben ötvenre, majd százra szándékozom emelni az állomány létszámát. A húsuk miatt tartjuk őket, mert a hagyományos receptúrák szerint a mangalica kolbászba – hogy jó állagú legyen – szamárhúst is kell tölteni. Ezért ahogy nő a sertésállomány, úgy kell növelni a szamár létszámot is.

László Tibor

Az előállított sertés egyharmadát a saját húsüzemében dolgozza fel, ugyanis László Tibor 78%-ban tulajdonosa a Mangary Kft-nek, amely a tompai húsfeldolgozót üzemelteti.

- Talán az egyetlen húsüzem, amely száz százalékosan mangalica és magyar szürke marha húsát dolgozza fel – mondja a vállalkozó. Elvem, hogy őshonos állatok húsából tiszta - hungarikumnak számító - termékeket állítsunk elő, és amennyire lehet, magyar termékeket használjunk. Úgy látszik, hogy a piac honorálja ezt az elképzelést, mert a húsüzemünkben készült kolbászok, szalámik, sonkák kelendőek, nem tudunk annyit termelni, amennyit el ne vinnének. Éppen ezért vált szükségessé a húsüzem bővítése. Most heti 20 sertést dolgozunk fel, ami messze alatta van az igényeknek. Számításaink szerint ezt a kapacitást napi 15 sertésre kell emelni, hogy minden igényt – az áruházláncok igényeit is - kielégítsük itthon, s még exportra is jusson. A nagyok közül jelenleg a Corának szállítunk étkezési zsírt, de ahhoz, hogy más termékekkel is meg-

vessük a lábunkat, a mostaninál többet kell termelnünk. Persze ez pénz kérdése is. Eddig is fokozatosan fejlesztettünk, a legkorszerűbb gépeket, berendezéseket vettük meg. A zsírűtő gép 8 millió forint volt, így most már tudunk zsírt, tepertőt, tepertőkrémet előállítani. Az igazi nagy beruházás az érlelő bővítése. Most 15 mázsa az érlelő kapacitás, ezt kell 400 mázsára növelni. Ez egy 350 millió forintos beruházás.

- Pályázik, vagy hitelt vesz fel?

- Mind a kettőt. Kapóra jött az ősszel újra elérhető élelmiszeripari fejlesztési pályázati lehetőség. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program mezőgazdasági termékek értéknövelő pályázatán

indul a Kft. Erre 2009. november végéig adható be támogatási kérelem. A pályázati pénz mellé természetesen saját erő, illetve hitel is szükséges. Én magam a termelésben dolgozom, elsősorban a sertésenyésztéshez értek, a pályázat és a vele járó adminisztráció nem az én világom. Kecelen részt vettem egy tájékoztatón, ahol az AVHA Szolgáltató és Tanácsadó Kft szakemberei ismertették tevékenységüket. Akkor elhatároztam, hogy ennek a szervezetnek a pályázati, s pénzügyi tanácsadó szolgáltatásait veszem igénybe. Úgy gondolom, hogy mindenki csinálja azt, amihez ért. Ők készítettek el a húszem beruházásának pályázatát és a lányom fiatal gazda

pályázatát is. A pályázathoz szükséges saját erőt hiteltől kell fedeznem, s a hitel felvételéhez igénybe tudom venni az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készfizető kezességét.

Amennyiben a pályázat nyer és a beruházás sikeresen megvalósul, újabb feladatok várnak László Tiborra. Mint mondta, ő a sertésenyésztéshez ért, mangalicái több kiállításról is elhozták az első díjat. Ha viszont növekszik a termelés, egy marketinghez, piachoz, exporthoz értő szakembert is fel kell venni, hogy a szanki tanyavidék terméke mindenhol eljusson, ahol igény van rá.

Segítség a családi gazdálkodóknak

A válságra tekintettel a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. új intézkedéscsomagja megkönnyíti a családi gazdálkodók és a mezőgazdasági kis- és középzemek hitel-visszafizetését, s segít elkerülni a kritikus gazdálkodási helyzetek kialakulását.

A családi gazdálkodók, valamint mezőgazdasági kis-és középzemek finanszírozása 2002. márciusában kezdődött meg. A kedvezményes kamatozású hitel nyújtására akkor 100 milliárd forintos keretösszeg állt rendelkezésre, amelyhez állami kezességvállalás is kapcsolódott. A 2002-2004 közötti időszakban az MFB összesen 4.400 ügyfél több mint 8.500 hitelügyletét finanszírozta meg a konstrukció keretében, a teljes szerződött hitelállomány mintegy 90 milliárd forint volt. A hitelek futamideje hitelcéloktól függően a következők szerint alakult: 1) beruházási hitelek: maximum 15 év (gépvásárlás esetén maximum 8 év); 2) forgóeszköz hitelek: maximum 8 év; 3) földvásárlási hitelek: maximum 20 év. Az agrárhitelek törke- és kamatfizetése évente egyszer, október hónapban esedékes. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy jelentős azon ügyfelek száma (a hitelfelvevők kb. 30-40 százaléka), akik fizetési kötelezettségüket nem teljesítik az előírt határidőre. Ennek oka egyrészt az, hogy sok agrárvállalkozás az őszi betakarításból származó árbevételét még nem tudja realizálni az esedékesség időpontjára, másrészt számos ügyfélnél problémát okoz a normatív mezőgazdasági támogatások későbbi időpontban való kifizetése.

E gondok kezelésére született meg az MFB intézkedéscsomagja. Eszerint: 1) A bank fizetési moratóriumot biztosít a gazdák korábban felvett hitelei évente esedékes törke- és kamatfizetési kötelezettségének teljesítésére. 2) Lehetővé teszi az esedékessé váló törkefizetési kötelezettségek futamidőn belüli átütemezését. 3) Kérésre a forgóeszközhitel-szerződések végső lejáratát meghosszabbítja piaci kamat mellett.

Mezőgazdasági szaktanácsadás

AVHA
SZOLGÁLTATÓ ÉS
TANÁCSADÓ KFT.

• 2009-től a közvetlen támogatásokhoz jutás feltétele, hogy a gazdálkodók alkalmazzák a kölcsönös megfeleltetés szerinti – 19 jogszabály rendelkezéseinek, valamint a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot előírásainak megfelelő – gazdálkodási gyakorlatot, megfeleljenek bizonyos környezetvédelmi, élelmiszerbiztonsági, állat- és növény-egészségügyi, valamint állatjóléti követelményeknek.

• Ebben nyújt segítséget a mezőgazdasági szaktanácsadás, amelynek keretében a gazdálkodó ügyfélorientált pénzügyi tanácsadást is igénybe vehet, ha fejlesztési elképzelését részben, vagy egészben hiteltől kívánja finanszírozni. A fejlesztés és a vállalkozás adottságainak ismeretében az AVHA Kft. segítséget nyújt a legmegfelelőbb finanszírozási megoldás kialakításában.

• A gazdálkodó az AVHA Szolgáltató és Tanácsadó Kft-n – mint **Területi Szaktanácsadási Központon (TSZK)** – keresztül a szaktanácsadásra fordított összeg 80%-át vissza nem térítendő támogatásként visszaigényelheti.

Érdeklődni lehet az AVHA Szolgáltató és Tanácsadó Kft-nél:

Kék számon: 06-40/200-771; faxon: 06-1/373-8455;

e-mail-en: tanacsadas@avhakft.hu

JAVÍTÁSRA SZORUL AZ ÉLELMISZER-GAZDASÁG EGYÜTTMŰKÖDÉSI RENDSZERE

A termelői és a fogyasztói árak gyakran köszönő viszonyban sincsenek egymással. Az Európai Bizottság ezért kiiktatná az élelmiszer-gazdaság együttműködési rendszere működésének gyenge pontjait, és javítana annak általános hatékonyságán.

Az Európai Bizottság közelmúltban megjelent dokumentuma szerint aggodalomra ad okot a mezőgazdasági termékek árainak közelmúltbeli zuhanása, amelyet azonban nem követett az élelmiszerek fogyasztói árainak csökkenése. Legutóbb éppen a tejtermelők vonultak az utcákra, akik azt nehezményezték, hogy míg ők egyre kevesebbet kapnak a tejért, addig a boltokban a fogyasztói árak a korábbi szinten maradtak. Ezért a Bizottság azt javasolja, hogy a

nemzeti hatóságokkal összefogva, közös erőfeszítéseket kell tenni a mezőgazdasági termelőkötől a fogyasztókig tartó ellátási lánc hatékonyabb működtetése érdekében. A Bizottság az egyik legnagyobb gondnak azt tartja, hogy jelentős - alkupozícióbeli különbségekből és egyenlőtlenségekből fakadó - feszültségek fedezhetők fel a láncot alkotó szereplők szerződéses kapcsolataiban. Emellett a lánc valamennyi szakaszán hiányos az árak átláthatósága, és egyre

nagyobb az áringadozás a mezőgazdasági termékpiacokon. Az is problémát okoz, hogy a belső élelmiszerpiac a tagállami tagoltság és a termékkínálat eltérései miatt töredezett.

Az átláthatóság javítása érdekében a Bizottság egy olyan „figyelőrendszert” tett közzé, amely az élelmiszerárak alakulásának könnyebb nyomon követhetőségére szolgál. Egyúttal felkérte a tagállamokat, hogy hozzanak létre olyan internetes szolgáltatásokat, amelyek alkalmasak a kiskereskedelmi élelmiszerárak összehasonlítására. Ez lehetővé tenné, hogy az élelmiszer-lánc szereplői, illetve a fogyasztók és a döntéshozók számára a rendszer valamennyi szakaszán növekedjék az árak átláthatósága.

VÁLTOZOTT A BORÁSZATOK SZABÁLYOZÁSA

Jövőre megszűnik a szőlőkivágási, két év múlva pedig a lepárlási támogatás. 2009. augusztusától a borok címkéjén már nem használható a cuvée elnevezés, de más pontokon is változtak a borkészítés szabályai, akárcsak a borászatok adat-szolgáltatással kapcsolatos teendői.

A nyár végétől érvényes szabályozás szerint az eddigi 2 helyett csak 1,5 fokkal lehet mesterségesen javítani a borok cukorfokát. Erre komolyan oda kell figyelniük a borászoknak, mert aki túllépi a megengedett szintet, borhamisítást követ el. Ez a veszély ebben az évben kevésbé fenyeget, mert a hosszú és meleg nyárnak köszönhetően nem kell nagyobb mértékben cukrozni a mustokat. Megszűnt a cuvée kifejezés. Helyette a címkén egy fantázia nevet (például Kálmán bácsi bora), vagy fajtánkénti felsorolást választhat a borász. Az adatszolgáltatási rendszer is módosult. December helyett január 15-ig kell a hegyközségekhez elküldeni a szüreti jelentést, illetve a borkészlet nyilvántartást.

Az uniós borpiaci törvény alapján megszűnik a borok eddigi besorolása, azaz a minőségi, a táj- és az asztali bor elnevezés. Helyettük három új fogalom kerül bevezetésre:

- A minőségi helyett az oltalom alatt álló eredet megjelölést (OEM) kell használni. Ennek az exportnál lesz kiemelt jelentősége, mert az Európai Unióban az efféle boroknak egységes logója van.
- A tájbor helyett az oltalom alatt álló földrajzi jelölés (OF) lesz használatos.

- Az asztali bor megnevezés megszűnik: a címkére csupán annyit lehet ráírni, hogy bor. Rákerülhet még a fajta neve (például kékfrankos) és az évjárat. Nem szerepelhet viszont rajta, hogy a bor hová való: szekszárdi, villányi, egri, stb. Kérdés persze, hogy így mennyire lesz eladható a piacon. Ám az a borász, amely ezt a kategóriát választja, annak kevés korlátozást kell tartania. Az ilyen ital több fajtaival is házasítható, és a termelést sem kell korlátozni. A forgalomba hozatali járuléka is csak 5 forint literenként, míg a másik két bortípusnál 10 forint.

A bortermelők közösségei maguk készítik el a különféle termékleírásokat. Az adott tájra jellemző borfajtákról egyenként összegyűjtik azok jellemzőit, színét, illatát, cukor- és alkoholfokát, mikortól vannak jelen a borvidéken, mennyire kötődnek a tájhoz. Szintén ők döntenek el, hogy a borvidéken kívülre szállíthatnak-e a feldolgozók szőlőt, palackozhatnak-e belőle bort. Például szekszárdi szőlőből készülhet-e bor Kis-kőrösön, és azt szekszárdi kékfrankosként forgalmazhatja-e a feldolgozó. Mivel 2010-től a szőlőkivágási támogatás megszűnik, és a lepárlási támogatásra is csak két évig van még lehetőség, a szőlő- és bortermelőknek hosszú távon olyan termelési stratégiát kell kialakítaniuk, amely elkerülhetővé teszi,

illetve kezelni tudja az idei évihez hasonló túltermelési válságot.

AVHA
SZOLGÁLTATÓ ÉS
TANÁCSADÓ KFT.

a kis- és középvállalkozások, valamint gazdálkodók számára tájékoztatást nyújt:

- az aktuális támogatási lehetőségekről,
- a kedvezményes hitel- és garancia-konstrukciókról, valamint
- segítséget nyújt beruházások tervezésében, megvalósításában.

Ingyenes telefonos és személyes konzultációs lehetőségek, tájékoztató anyagok megküldése.

Kedvezményes feltételek szerint igénybe vehetők:

- üzletviteli tanácsadás,
- mezőgazdasági szaktanácsadás,
- hitelkérelmek összeállítása,
- pályázati tanácsadás.

Hívja a 06-40-200-771 kék számot, vagy keressen minket a tanacsadas@avhakft.hu e-mail címen

ÁLLATTARTÓ TELEPEK KORSZERŰSÍTÉSE (ÚMVP)

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program I. tengelye keretében 2009. november 16. és 2009. december 15. között ismét lehet pályázatokat benyújtani az állattartó telepek korszerűsítésére.

A támogatás célterületei:

- az állattartó telepen képződő trágya kezelését, tárolását, részbeni feldolgozását és felhasználását szolgáló gépbeszerzés építészeti-technológiai és infrastruktúra beruházás megvalósítása;
- állati férőhelyek kialakítását, az állattartás és az állatszállítás minőségének javítását szolgáló gépbeszerzés, építészeti-technológiai és infrastruktúra beruházás megvalósítása;
- jó minőségű takarmány előállítását, felhasználását, valamint a takarmányminőség megőrzését biztosító építészeti, technológiai gépbeszerzés építészeti-technológiai és infrastruktúra beruházás megvalósítása;
- az állattartási tevékenységhez kapcsolódó munkafolyamatok elvégzésének minőségét

javító építészeti-technológiai beruházások megvalósítása;

- a telepi állategészségügyi helyzetet, illetve a nyomon követhetőséget javító az állatbetegségek kialakulását és terjedését megelőző építészeti-technológiai beruházások megvalósítása.

A támogatás mértéke alapesetben az elszámolható költségek 40 százaléka, amely fiatal gazdálkodók esetén 10 százalékpontnyi, kedvezőtlen adottságú területeken megvalósuló beruházások esetén további 10 százalékpontnyi többlettámogatással egészül ki.

TÁMOGATÁSI LEHETŐSÉGEK A NEMZETI DIVERZIFIKÁCIÓS PROGRAM KERETÉBEN

Az elmúlt években egy kivétellel az összes magyarországi cukorgyár bezárta kapuit. Az érintett térségekben gazdálkodók, akik gazdálkodásuk nagy részét a cukoripar ellátására rendezték be, nehéz helyzetbe kerültek. A Nemzeti Diverzifikációs Program (NDP) az érintett térségekre vonatkozó, a 2007-2010 közötti időszakra szóló diverzifikációs stratégia, amely megteremti a cukorgyárak megszűnését követő gazdasági szerkezetváltás alapját. Most lehetőség nyílt arra, hogy az arra jogosultak pályázatot nyújtsanak be az NDP támogatási forrásának elnyerésére.

A program célja, hogy a 2009-2010 között rendelkezésre álló közösségi diverzifikációs támogatást (mintegy 33 millió eurót), az NDP megjelölt prioritásaira, valamint a hozzájuk kapcsolódó intézkedések megvalósítására, és ezáltal a cukorgyárak bezárása miatt a térségekben

kialakult problémák megoldására használja fel.

A támogatásra jogosultak köre: Petőháza, Kaba, Szerencs és Szolnok térségében a mezőgazdasági termelők, a cukorgyárak alkalmazottai, valamint a cukorgyárhoz kapcsolódó egyéb vállalkozások és önkormányzatok. A támogatást igénybe

venni szándékozók regisztráltatják magukat az NDP-ben, amellyel átmenetileg kizárják magukat az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programból. Az NDP keretében támogatható célterületek az alábbiak: a) mezőgazdasági üzemek korszerűsítése, b) mezőgazdasági termékek értéknövelése, c) mikrovállalkozások támogatása, d) turizmus fejlesztése, e) vidéki települések fejlesztése, f) vidéki örökség védelme. A támogatás mértéke az egyes intézkedésektől, illetve a pályázó kilététől függően 20 és 100 százalék között változik. A támogatási kérelmeket 2009. november 16. és 2009. december 15. között lehet benyújtani.

ISMÉT MEGHIRDETÉSRE KERÜLT A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK LEGNÉPSZERŰBB UNIÓS PÁLYÁZATA (GOP/KMOP)

A Gazdaságfejlesztési Operatív Program, illetve a Közép-Magyarországi Operatív Program keretében ismét megnyílt a lehetőség, hogy a mikro-, kis- és középvállalkozások az Európai Unió forrásaiból támogatást kapjanak a technológiai fejlesztéshez és korszerűsítéshez. A támogatás mértéke akár az 50 százalékot, a támogatás összege pedig a 25 millió forintot is elérheti.

Mire igényelhető támogatás? A GOP-2009/2-2.1.1/A, illetve KMOP-2009/2-1.2.1/A. kódszámú iker konstrukciók keretében elérhető támogatás a technológiai fejlesztést célzó beruházásokra igényelhető: új vagy 3 évnél nem régebbi használt eszköz beszerzésére, illetve információs technológia-fejlesztésre, domain név regisztrációra és a hozzá kapcsolódó honlap-készítésre, valamint minőség-, környezet és egyéb irányítási,

vezetési, hitelesítési rendszerek, szabványok bevezetésére és tanúsítatásra.

Mekkora összegre lehet pályázni? Az elnyerhető támogatás összege a GOP-2009/2-2.1.1/A esetében legalább 1, legfeljebb 25 millió, míg a KMOP-2009/2-1.2.1/A keretében legalább 1, de legfeljebb 20 millió forint lehet. A beruházás összes elszámolható költségének legfeljebb 50 százaléka igényelhető támogatásként a megvalósítási helyszínfüggvényében. Pestmegyében legfeljebb 35, Budapesten pedig

25 százalékos támogatásra van lehetőség. A rendelkezésre álló forrás 2009-2010-re a GOP-ban 15, a KMOP-ban kb. 2,6 milliárd forint.

Kik és mikor pályázhatnak? A pályázati kiírásra a nem vidéki térségekben (az 5000 fő állandó lakosnál magasabb lakosságszámú, vagy a 100 fő/km² népsűrűségnél magasabb népsűrűségű településeken) tevékenykedő mikrovállalkozások, illetve a kis- és középvállalkozásnak minősülő gazdasági társaságok, szövetkezetek, egyéni vállalkozók pályázhatnak. A pályázatok benyújtása 2009. november 30-tól 2010. december 31-ig lehetséges.

ÚJRA KÉSZÜLHETNEK A KISTELEPÜLÉSEK VÁLLALKOZÓI

Országszerte óriási várakozás övezi az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) hármastengelyének ismét megnyíló forrásait, ami azt jelzi, hogy a kistelepülések nem fogytak ki az ötletekből: a mikrovállalkozások, a falusi turisztikai szolgáltatók, a civil szervezetek és az önkormányzatok is készen állnak az újabb fejlesztésekre.

Az ÚMVP III. tengelyének intézkedéseire 2009. november 20. és december 16. között pályázhatnak, többek között a kis- és középvállalkozások és a civil szervezetek. A LEADER Helyi Akciócsoportok tájékoztatóin szerzett tapasztalatok azt sejtetik, hogy mind a négy témakör – a falumegújítás és -fejlesztés, a mikrovállalkozások létrehozása és fejlesztése, a turisztikai tevékenységek ösztönzése és a vidéki örökség megőrzése – iránt nagy érdeklődés lesz.

A mikrovállalkozások területén elsősorban a megújuló energiaforrások jobb kihasználása, a vállalkozásfejlesztés haladó technikáinak elsajátítása, illetve a helyi élelmiszer-feldolgozás feltételeinek javítása – ide értve például a tejtermékeket és hentesárukat előállító termelők projektjeit – szerepelnek a tervek között. Miután célszerű összehangolni a III. tengely beruházásait a LEADER-projektekkel, fontos tudni, hogy a Helyi Akciócsoportok most értékelik a november 16-ai határidőig beérkezett LEADER-pályázatokat.

A mikrovállalkozások aktivitására számítanak a leginkább, például Dél-Dunántúlon, ahol a zselici térségben összesen 1,5 milliárd forintot használhatnak fel a négy támogatási célra. Még így sem elég a forrás, legalábbis az igényekhez képest – fejtegeti a Zselici Lámpások Vidékfejlesztési Egyesület elnöke. Bosznai Tamásné elmondta, hogy a legkülönbözőbb területeken tevékenykedő cégek aktív részvételére számítanak a november közepén induló időszakban, és az eddigi jelzések szerint bőven lesz is jelentkező.

Sokat remélnék a falumegújítást célzó támogatásoktól is, hiszen a térség községeinek önkormányzatai önállóan nem engedhetnék meg maguknak a közönségi terek, épületek, parkok felújítását. Beszédes adat, hogy az akciócsoporthoz tartozó 48 település közül 35 hátrányos helyzetű, akik önerőből még a kisebb léptékű fejlesztések kiadásait sem képesek előteremteni. Noha egy játszótér építése máshol talán nem tartozik a nagyberuházások sorába, erre felé mégis sok hasonló próbálkozás fulladt kudarcba korábban. Most azonban sikerülhet nekik, ami az itteni lakosok életminősége szempontjából kulcsfontosságú.

A kistermelőket is összefogó pályázati pénzeknek köszönhetően sok esetben a hátrányos helyzetű települések vállalkozásai kapnak új lendületet, például a Dél-balatoni LEADER Nonprofit Zrt. területén. A korábbi döntés értelmében a harminchárom települést felölelő Helyi Akciócsoport területén tizenegy pályázó kap összesen 182 millió forintos támogatást, mely közel 220 millió forint értékű beruházást jelent.

Az ÚMVP-n keresztül mindenekelőtt az agrárium versenyképességének javítására áldoz pénzt az unió: a források csaknem fele, egész pontosan 47 százaléka a mezőgazdaság és az élelmiszer-feldolgozás technológiai háttérének fellendítésére fordítható. Ennek értelmében az ÚMVP I. tengelye keretében novemberben újra megnyílik az „Állattartó telepek korszerűsítése” intézkedés (lásd tárgyban cikünket), illetve elérhető „A mezőgazdasá-

gi termékek értéknöveléséhez” nyújtandó támogatás. Utóbbi lehetőség célja, hogy a gazdálkodók a mezőgazdasági termékek feldolgozásának, illetve forgalmazásának javításával vagy új termékek, eljárások, technológiák bevezetésével növekedjen a mezőgazdasági üzem, illetve élelmiszeripari vállalkozás összeteljesítménye és versenyképessége, továbbá javuljanak az élelmiszer-biztonsági és -higiéniai feltételek, csökkenjen a környezetterhelés.

November végéig lehet beadni a kifizetési kérelmeket az „Önálló, építéssel nem járó gépek, berendezések beszerzése” jogcímmel, azaz géptámogatásra – jelezte a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH). A hivatal felhívta a figyelmet arra, hogy csupán a kifizetési kérelem benyújtási határideje változott, minden egyéb tekintetben továbbra is a támogatás kifizetésének igényléséről szóló közlemény az irányadó.

Minden érintett vállalkozónak friss információként szolgálhat, hogy az ÚMVP finanszírozásához igénybe vehető „projekt kiegészítő hitelről” szóló FVM rendelet módosult. A hitelintézetek csak olyan hitelkérelmeket fogadhatnak be, amelyekhez a kérelem benyújtásakor mellékeltek a támogatási kérelem befogadását igazoló, az MVH által hozott végzés vagy a támogatási határozat másolatát, valamint egy olyan nyilatkozatot, amely tartalmazza a mezőgazdasági vállalkozás azonosító számait. Bővebb információt minden érdeklődő a www.umvp.eu oldal aktuális fejlesztési információi és támogatásai között találhat.

Készült az Európai Unió, a Magyar Köztársaság Kormánya és az ÚMVP Irányító Hatóságának támogatásával.

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap: a vidéki területekbe beruházó Európa

GARANCIA

az Agrár- Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány időszaki kiadványa, szerkesztéséért felelős az AVHA Kft.
(megjelenik az agrárlapok mellékleteként)

Felölös kiadó: dr. Ulrich Anikó | **Szerkesztőségi titkár:** Felber Tímea | **Szerkesztőség:** 1054 Budapest, Kálmán Imre u. 20. Telefon: (1) 373-8453 |

Ingyenesen hívható zöld szám: (80) 203-760; Fax: (1) 373-8455 | **Stúdió:** Armadillo Design Kft. 1045 Budapest, Berni u. 1. | **Nyomja:** Veszprémi Nyomda Zrt. 8201 Veszprém, Órház u. 38.